

Biona 'pamatpieņēmumu grupas' *teorijas izmantojamība* grupas supervīzijās

Laura Miķelsone, RSU, doktorante programmā
«Psiholoģija»
Doc. Velga Sudraba, RSU
Prof. Anita Pipere, DU

Biona pieeja - nozīmīgs teorētisks ietvars dažādos akadēmiskos un profesionālos kontekstos (Vikkelso, 2012, Schruijer & Curseu, 2014)

- **Grupu psiholoģijā un grupu terapijā**
- **Organizāciju vadībā un organizāciju konsultācijās,**
- **E. Šeina teorijai par organizāciju kultūru un līderību.**

=> Kādā veidā V. R. Biona idejas un pieeja ir izmantojama grupu supervīzijas kontekstā?

V. R. Biona tehnikas mērķi ‘pieredzes grupās’ (Vikkelso, 2012)

- Uztrenēt jūtīgumu pret varas struktūrām, sociālās ietekmes avotiem, kā arī neirotikām uzdevības izpausmēm, lai izvairītos no nevēlamas attiecību dinamikas.
- Veicināt transformāciju autoritātēs, attīstot ētisko jūtīgumu un veidojot izpratni par savas autoritātes avotiem un uzvedības izvēlēm
- Pārdomāt un apzināt lomu, ko cilvēki ‘paņem’ attiecībā pret konkrētu uzdevumu.

V. R Biona teorētiskais ietvars (*Bion, 1961; Felice, et al 2018, Sudraba & Mārtinsone, 2018*)

- ‘Darba grupa’ - funkcionē racionālā līmenī, lai sasniegtu grupas un individuālos mērķus
- ‘Pamatpieņēmumu grupa’ – raksturo dalībnieku iracionālo uzvedību, piedzīvojot 3 dažādus emocionālos stāvokļus:
 - Atkarība - *dependency*
 - Cīņa – bēgšana – *fight-flight*
 - Apvienošanās/pārošanās – *pairing*
- Teorijas attīstība un paplašinājumi:
 - ‘one – ness’ vs. me-ness (*Turquet, 1974*)
 - ‘Conspiracy of Silence’ (*Romano, 1990*)
 - ‘Hallucinosi of exclusion/membership’ (*Sandler, 2002*)
 - ‘Cowardice and arrogance’ (*Sarno, 1999*)
 - ‘Incohesion: Aggregation/Massification’ (*Hopper in 2009*)

Biona tehnika darbā ar grupām (Vikkelso, 2012)

- Grupas uzdevums ir veicināt un atpazīt neirotisku (regresīvu/emocionālu) uzvedību grupā. Izmantojot pamatpieņēmumu teoriju neirotiskas uzvedības nosaukšanai un skaidrošanai, tā kļūst pieejama refleksijai.
- Grupas fasilitātors – *group taker* – ir pasīvs, un šī pasivitāte kļūst par regresīvas dinamikas izraisītāju.
- Balstās pieņēmumā, ka grupa sanāk kopā, lai realizētu kādu mērķi, lai gan ne vienmēr mērķis ir viennozīmīgs un visi grupas dalībnieki to vienādi (ne)izprot.
- Grupas dalībnieku attiecības un spriedze tajās ir grupas galvenais uzdevums.

Pētījumi par Biona pieeju grupu supervīzijās

Skolu pedagogu grupām Apvienotajā Karalistē (Hulusi & Maggs, 2015):

Tēma: Psihodinamisko supervīziju lietderība un izmantojamība pedagogu supervīzijās.

Secinājumi:

Biona BA modelis - ietvars reflektējot par **emocionāliem faktoriem**, kas ietekmē mācīšanu un mācīšanos.

Palīdz atpazīt **paranoidas un grūti izturamas sajūtas**, kas rodas, strādājot sarežģītās organizācijās un attiecībās

Pieredze supervīzijas grupā ļauj apzināt un izprast **iracionālo uzvedību** sevī un citos.

Sociālo darbinieku, Psihologu un jauniešu līderu grupās Izraēlā (Nuttman-Shwartz & Sarit Shay, 2008)

Tēma:

Drošība grupā un spēja strādāt uz uzdevumu kara draudu un agresīva sociālā konflikta apstākļos

Secinājumi:

Izmantojot Biona pieeju, var konceptualizēt grupas **trauksmes uzvedību**. To identificējot un nosaucot vārdā, grupa atgriežas pie supervīzijas pamatzdevuma - gadījumu izskatīšanas, un darba problēmu risināšanas.

Biona pieeja konceptualizējot supervīzijas 'darba grupu' un 'pamatpieņēmuma grupu' ir tradicionāla un izplatīta prakse Izraēlā.

Pētījumi par Biona pieeju organizāciju attīstības un grupu konsultāciju projektos

Atbalsta un refleksijas grupas sociālajiem darbiniekiem un to vadītājiem (Foster, 2013)

Tēma: Aizsardzības uzvedības dinamikas ietekme organizācijā.

Secinājumi: esoša tendence ieslīgt ME-ness un One-ness aizsardzības uzvedībā komandās ir veids kā aizsargāties no haosa un bailēm, ka sakarā ar pieaugošām prasībām pret sociālo pakalpojumu sniedzējiem vienlaicīgi ar finansējuma samazinājumu nozīmē, ka darba uzdevuma veikšana kļūst neiespējama?

Darba grupas jauniešu līderiem (Henderson, 2015)

Tēma: Biona pamatpieņēmumu grupas teorijas izmantošana Jauniešu līderu grupas darba analīzei, tās kritisks izvērtējums.

Secinājumi: Pretēji Biona definētajai 'darba grupai' nav jānostāda pamatpieņēmumu grupas funkcionēšana, bet 'disociētai grupai', ko raksturo piesaistes trūkums. Darba grupa kļūst par fokusu emocijām, apzinātai un neapzinātai iesaistei.

Organizāciju konsultēšanas un attīstības projekti (Allcorn, 2015)

Refleksija par 4 dažādu teorētisko modeļu izmantošanu organizāciju un grupu analīzei, ko salīdzinājums un savstarpēja papildināšana.

Rezultāti, secinājumi, ierobežojumi

- **Biona teorijas izmantojamība supervīzijas grupu norises konceptualizācijai**
 - spēcīgas emocijas un tās izraisošus faktorus
 - iracionālu uzvedību un lēmumu pieņemšanu
 - trauksmes uzvedību.
- **Situācijas supervīzijas grupās, kad darba konceptualizēšana izmantojama Biona teoriju, lai veicināt grupas darba efektivitāti:**
 - Kad grupā nav panākta vienošanās par mērķi
 - Kad dalībnieki nepiedāvā gadījumus un tēmas supervizēšanai
- **Literatūras pārskata ierobežojumi:**
 - Apkopotie jaunākie pētījumi veikti, izmantojot gadījuma analīzes metodoloģiju
 - Valstiskais konteksts: pētījumu Izraēlā un Lielbritānijā

Izmantotā literatūra

Allcorn (2015) Understanding Organisational Dynamics and Leadership: A Comparison of Four Perspectives. *Organisational & Social Dynamics* **15(2)** 181–209.

Bion, W. (1961). Experiences in groups and other papers. London: Tavistock.

Felice et al (2018) Group, basic assumptions and complexity science. In *Group Analysis*. DOI: 10.1177/0533316418791117

Foster A. (2013). The Challenge of Leadership in Front Line Clinical Teams Struggling to Meet Current Policy Demands. *Journal of Social Work Practice*, Vol. 27, No. 2, 119–131, <http://dx.doi.org/10.1080/02650533.2013.798147>

Henderson, E. (2015) The Wisdom of the Work Group for Assessing the Future. *Organisational & Social Dynamics* **15(1)** 20–44.

Hulusi, H. M. & Maggs, P. (2015). **Containing the containers: Work Discussion Group supervision for teachers – a psychodynamic approach.** *Educational & Child Psychology*. Vol. 32 Issue 3, (30-40).

Nuttman-Shwartz, O. & Shay, S. (2006). Supervision Groups at a Time of Violent Social Conflict in Israel. *Journal for Specialists in Group Work*. Dec2006, Vol. 31 Issue 4, p291-309. 19p. DOI: 10.1080/01933920600918741

Schruijer, S. G. L., & Curseu, P. L. (2014). Looking at the gap between social psychological and psychodynamic perspectives on group dynamics historically. *Journal of Organizational Change Management*. <https://doi.org/10.1108/JOCM-08-2012-0121>

Vikkelso S. (2012) **The fragility of a robust therapeutic technique: The case of Bion's experience group.** *Theory & Psychology*, 22(2) 213–233

Paldies par uzmanību!

DRS
R